

HÁTTÉRANYAG

Helyi népszavazási kezdeményezés a Szabadság téri emlékműről

Előzmények:

Tavaly év végén az Orbán-kormány úgy határozott, hogy a német megszállás 70. évfordulója alkalmából az V. kerületi Szabadság térre emlékművet kíván elhelyezni. Annak érdekében, hogy az engedélyezési, egyeztetési kötelezettségek alól kibújjon, még ugyanazon a kormányülésen az emlékmű felállítását „nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségűvé” nyilvánította.

Így állt elő az a helyzet, hogy mindössze egyetlen engedélyt kellett megszerezni az emlékműállításához: az V. kerületi önkormányzat tulajdonosi hozzájárulását a közterület használatához. Rogán Antal polgármester és a fideszes önkormányzati képviselők úgy adtak engedélyt a szoborcsoport kihelyezésére, hogy tisztában voltak az emlékmű által sugallt torz történelemábrázolással és azzal, hogy mind a kerületiek, mind pedig a budapestieket megosztó, esztétikailag is kifogásolható műről van szó. Az V. kerületi polgárokat a tervekről hivatalosan nem tájékoztatták, velük egyeztetést semmilyen formában nem tartott az önkormányzat.

A kezdeményezés:

Az itt élők véleményének megismerése és a választópolgárok akaratának érvényre juttatása érdekében áprilisban Steiner Pál helyi népszavazás kitűzésére irányuló választópolgári kezdeményezést nyújtott be a Helyi Választási Bizottsághoz. Az általa javasolt kérdés: „Egyetért-e Ön azzal, hogy Belváros-Lipótváros Képviselőtestülete hozzon olyan határozatot, amelyben visszavonja a tulajdonosi hozzájárulását Magyarország német megszállásának emléket állító emlékmű Budapest V. kerület Szabadság térre történő elhelyezéséhez?”.

A helyi választási bizottság a kérdés hitelesítését megtagadta. Döntéséhez zavaros indoklást csatolt, melyben az emlékmű esetében „speciális és egyedi helyzet fennállását” állapítja meg, de nem részletezi, hogy mi lenne az a speciális helyzet. Az indoklásban szerepel az is, hogy ez az „ügy túlhaladja az önkormányzati törvényben megfogalmazott helyi közügy kereteit”, és „jelen tárgyban helyi népszavazás nem tartható”. Lényegét tekintve azonban egyetlen olyan érvet sem hoz fel, amely indokolná, hogy megtagadja a közvetlen demokrácia ezen eszközének használatát.

A választási bizottság határozata ellen Steiner Pál a Fővárosi Törvényszékhez bírósági felülvizsgálati kérelmet nyújtott be (ezt a helyi választási bizottság útján kellett megtennie). Az felülvizsgálati kérelemben rámutat arra, hogy az V. kerületben a köztulajdon feletti tulajdonosi jogokat az önkormányzat gyakorolja, és ezt a jogát elvonni nem lehet. Nincs jogi akadálya annak, hogy a Szabadság téri emlékmű ügyében

helyi népszavazást írjanak ki. A kezdeményezés megtagadása mondvcasinált okokból a demokrácia semmibe vétele.

Következmények:

Az Orbán-kormány saját hűbérbirtokának tekinti a Szabadság teret, bármit megtehet, bármit ráépíthet, amit csak akar, mert a politikailag lojális polgármester falaz hozzá. Pedig a Szabadság tér közterület, közvagyon, a rá vonatkozó döntéseket a közösség véleményének figyelembe vételével kell meghozni.

A belvárosi polgármester attól fél, hogy kiderül, az V. kerületiek nem akarják ezt a hazug emlékművel. Ezért akarja mindenáron, még az elemi demokratikus jogok semmibevétele árán is megakadályozni a helyi népszavazás kiírását.

Különösen aggasztó az elutasító határozatban szereplő indoklás. Azt fogalmazza meg ugyanis, hogy a szoborállítás nem helyi közügy, a helyi emberek véleményét nem kell figyelembe venni az elhelyezéskor, sőt, a vélemény nyilvánítást sem engedi meg. Az az ország, az a város, ahol a pillanatnyi kormányzati ízléstelenséggel és történelemhamisítási törekvéssel szemben nem léphetnek fel törvény adta jogukkal élve a választópolgárok, már nagyon messze került a demokráciától és a rendszerváltáskor kivívott szabadságtól.